

Aan
de gemeenteraad

Datum 30 september 2025
Zaaknummer 2025-0098265

Betreft Aanbieden Beroep tegen Projectbesluit Sliedrechtse
Biesbosch en zienswijze op ontwerpbesluit
omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit;
Planuitwerking KRW Sliedrechtse Biesbosch - Tevens
toelichting stand van zaken

Vergadering van
Portefeuillehouder: Tanja de Jonge
Begrotingsprogramma Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht
Kernteam/Opgave: Ruimtelijke Strategie en Beleid - Stedenbouw en Landschap
Auteur: Désirée Anink
E-mail: d.anink@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Sven Langenberg
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Het indienen van een beroep wordt gedaan door het college van burgemeester en wethouders. Het college is namelijk aangewezen als dagelijks bestuur en is bevoegd te besluiten om namens de gemeente beroepsprocedures te volgen (artikel 160, lid 1 onder a respectievelijk e Gemeentewet). De raad kan alleen voor beroepsprocedures waarin een beslissing van de raad ter discussie staat, zelf de beroepsprocedure volgen. Dit betreft een besluit van RWS en het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, dus het college is exclusief bevoegd. Wanneer het college de beroepsprocedure leidt, kan deze via een raadsinformatiebrief het beroep delen met de raad en kan de raad achteraf (technische) vragen stellen, maar de inhoud kan niet worden gewijzigd. Voor de realisatie van het projectbesluit zijn meerdere omgevingsvergunningen nodig. Hiervoor kunnen andere bestuursorganen dan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat bevoegd gezag zijn. Te denken valt hierbij aan de gemeente Dordrecht, de provincie Zuid-Holland of andere ministeries.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

RWS heeft een opdracht om de ecologische doelstellingen (60,5 ha delta natuur) te realiseren die voortvloeien uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) voor het waterlichaam Boven- en Beneden-Merwede, waarvan de Sliedrechtse Biesbosch onderdeel uitmaakt. Medio 2021 heeft RWS een voorkeursvariant bepaald, die bestaat uit vier deelgebieden:

- Gors en de Aanwas: Verlengen en aantakken bestaande nevengeul aan de zuidoever van Boven-Merwede in de gemeente Altena;
- Avelingen: Aanleg vispassage ten noorden van de Boven-Merwede in gemeente Gorinchem;
- Wantij: Natuurlijker maken van de noordoever;
- Hel- en Zuilespolder: Creëren zoetwatergetijdennatuur.

Deze maatregelen samen zorgen dat het waterlichaam Boven- en Beneden-Merwede kan gaan voldoen aan de Europese eisen op het gebied van biologische waterkwaliteit. Uiterlijk eind 2027 moet het project gerealiseerd zijn. Om dit doel te kunnen bereiken heeft Rijkswaterstaat (RWS) een projectbesluit Sliedrechtse Biesbosch opgesteld om de aanpassing van voornoemde gebieden mogelijk te maken. Op 15 oktober 2024 heeft de raad haar bedenkingen uitgesproken over dit plan en zijn de voorgestelde eisen en voorwaarden goedgekeurd waarmee, bij doorgang van de ontwikkelingen uit het projectbesluit, de negatieve gevolgen voor de gemeente en haar stakeholders kunnen worden beperkt.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft de betrokken minister de bevoegdheid om via een projectbesluit het gemeentelijk omgevingsplan te wijzigen en tot onteigening over te gaan. De gemeente krijgt bij een projectbesluit de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Op 27 januari jl. is het ontwerp-projectbesluit Sliedrechtse Biesbosch ter visie gelegd en op 6 maart jl. zijn de zienswijze hierop door de gemeente ingediend. Na sluiting van de indieningstermijn per 10 maart jl., heeft RWS alle ingebrachte zienswijze beoordeeld. Op 2 juli jl. zijn vervolgens het definitieve projectbesluit Sliedrechtse Biesbosch en de antwoorden op alle ingediende zienswijze door RWS gepubliceerd. Ondanks de vele zienswijze zijn er geen wijzigingen doorgevoerd in het projectbesluit. Alhoewel een belangrijk deel van de wensen en eisen van de gemeente reeds eerder zijn verwerkt in het projectbesluit, is aan een aantal essentiële eisen en wensen niet of onvoldoende recht gedaan. Dit is de reden geweest dat de gemeente op 11 augustus een beroep heeft aangetekend bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

De voorgenomen werkzaamheden uit het projectbesluit worden, indien deze doorgang vinden, uitgevoerd in gebieden die grenzen aan onder andere het Natura 2000-gebied de Biesbosch. Gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor deze Natura 2000-gebieden kunnen deze werkzaamheden significante gevolgen hebben. Daarom geldt een vergunningplicht van art 5.1, lid 1, sub e. Ow. Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur is in dit geval bevoegd gezag. De vergunning is op 3 februari 2025 ingediend door RWS bij het ministerie. Het ontwerpbesluit op de vergunningaanvraag is op 29 juli gepubliceerd door het ministerie. Sindsdien stond de mogelijkheid open tot het indienen van zienswijze. Op 9 september is deze door het college bij het ministerie ingediend.

Wat is de te delen informatie?

Langs deze weg willen wij u als raad om te beginnen op de hoogte stellen van het ingediende beroep bij de Raad van State en de ingediende zienswijze bij het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, welke zijn bijgevoegd in de bijlage. Ondanks het indienen van het beroep en de zienswijze gaat RWS verder met de voorbereidingen voor de werkzaamheden in het kader van de KRW-maatregelen. Om deze reden moeten wij als gemeente wel in gesprek blijven van RWS. Dit is dan ook de reden dat wij u tevens een korte toelichting willen geven op de voortgang van diverse zaken in dit kader.

RWS is bezig met de selectie van een aannemer. Naar verwachting zal deze eind oktober bekend zijn. De aannemer dient dan nog diverse ontwerpwerkzaamheden uit te voeren gezien de contractvorm van Design & Construct, alvorens hij zal kunnen starten met de uitvoering van de werkzaamheden. RWS stuurt nog altijd op een start van de werkzaamheden buiten in de Hel- en Zuilespolder begin 2026.

Verder vinden er tussen de gemeente en RWS overleggen plaats ten aanzien van de verwerving van de gronden in de Hel- en Zuilespolder. Door RWS is een eerste grondbod gedaan. Dit lag echter beduidend lager dan de waarde waarvoor de door de gemeente ingehuurde taxateur de gronden heeft getaxeerd. Dit maakt dat het grondbod is afgewezen. De gemeente verwacht nu een nieuw bod van RWS eind september begin oktober. RWS heeft aangegeven na dit bod de onteigeningsprocedure te gaan voorbereiden. Hierdoor ontstaat een risico dat een grondruil mogelijk niet doorgaat.

In het kader van de voorgenomen grondtransactie heeft de gemeente van een viertal pachters een brief ontvangen waarin zij hun zorgen hebben geuit aangaande het beleid rondom de uitgifte van landbouwgronden, mede in het licht van het Didamarrest. Door de pachters werd de gemeente terecht gewezen op het bestaan van kortlopende pachtcontracten in de Hel- en Zuilespolder en het Dagrecreatiegebied. Dit laatste gebied kent sinds 2014 de bestemming 'recreatie'. Tot de daadwerkelijke inrichting wordt de grond tijdelijk verpacht. Verder werd in de brief ingegaan op de mogelijk aankoop van landbouwgrond en het afnemen van gronden van andere pachters in de

Noordbovenpolder. De gemeente is echter niet van zins gronden aan te kopen of af te nemen van van andere pachters, maar onderhandeld met RWS over een mogelijk grondruil, waarbij door de raad is verzocht de huidige pachter ruimhartig te compenseren. De gemeente is zich bij een en ander bewust van de juridische verplichting die voortvloeit uit het Didamarrest. In dit geval betreft het echter een transactie die voortkomt uit een projectbesluit van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Daarbij wordt rekening gehouden met het gerechtvaardigd vertrouwen van de huidige pachter, zoals besproken in de gemeenteraad.

Parallel aan de overleggen aangaande grondverwerving vindt er overleg plaats over beheer en onderhoud. In haar eisen heeft de raad aangegeven niet meer beheer- onderhoudskosten voor haar rekening te willen nemen dan op dit moment aan beheer en onderhoud wordt uitgegeven als gevolg van de KRW-maatregelen. Ten behoeve van dit overleg heeft er een inventarisatie van te beheren en onderhouden objecten plaats gevonden. Van deze objecten is in overleg bepaald wie verantwoordelijk gaat worden voor beheer en onderhoud, de gemeente of RWS. Voor een deel van de objecten is inmiddels overeenstemming. Echter over een aantal kostenbepalende objecten wordt nog nader overleg gevoegd. Naar verwachting zal over deze punten op bestuurlijk niveau een besluit moeten worden genomen.

Ook wordt op korte termijn het overleg gestart over de inrichting van een informatiehoek in het Biesboschcentrum. RWS wilde dit in eerste instantie overlaten aan de aannemer, maar heeft gezien de vertraging die is ontstaan in de aanbesteding, er toch voor gekozen dit nu zelf op te pakken. Wanneer de aannemer is geselecteerd zal deze ook betrokken worden. Het aanpassen van website, het educatief materiaal e.d. maakt geen onderdeel uit van deze overleggen. Het standpunt van RWS is hierover dat zij hiervoor niet verantwoordelijk zijn. Dit is dan ook de reden waarom dit een van de items is die in het beroepsschrift richting Raad van State is opgenomen.

Ook de zwemplas vormt nog altijd een onderwerp voor overleg. Op dit moment wordt de zwemplas doorgespoeld met water afkomstig uit de Helsloot, dat via de Zuilespolder naar de zwemplas stroomt. Het doorspoelen heeft een tweeledig karakter, namelijk het voorkomen van blauwalg en de concentratie PFAS verlagen zodat veilig in de plas kan worden gezwommen. Door de KRW-maatregelen zal het water uit het nieuwe getijdengebied in wat nu de Zuilespolder is, naar verwachting een hogere concentratie aan PFAS bevatten en ook meer meststoffen (stikstof- en fosfaatverbindingen). Deze laatste zullen naar verwachting leiden tot een toename van blauwalg in de zwemplas, wat huiduitslag, misselijkheid en diarree kan veroorzaken. De gemeente heeft bij RWS dan ook aangedrongen op het zoeken van een alternatieve inlaat naar de zwemplas. Gedacht was dat dit zou kunnen door het realiseren van een nieuwe inlaat vanuit het Moldiep in het passantenhaventje aan de zuidwestkant van de Zuilespolder. Dit is niet mogelijk gebleken, omdat in de sloot die dan voor de doorspoeling wordt gebruikt de Platte Schijfhoorn zit en diverse libelle-soorten, waardoor het doorspoelen schade zou toebrengen aan beschermde diersoorten. Ook een ouder inlaat via de Helpolder is geen optie gebleken, daar het waterniveau in deze polder veel lager is dan in de Zuilespolder. Een natuurlijke doorstroming is daardoor niet mogelijk. Onderzocht wordt nu of het mogelijk is om vanuit het haventje bij het Biesboschcentrum een persleiding richting de zwemplas aan te leggen, zodat met pompen de doorstroming kan worden gegarandeerd. Deze optie lijkt een betere optie dan vanuit de Beneden Merwede een persleiding aan te leggen.

Ten aanzien van het behoud van het gemeentelijke erfgoed is er een discussie ontstaan over het behouden en een functie geven van een van de oude sluisjes die in het gebied aanwezig zijn. RWS geeft aan de het sluisje geen nuttige functie kan krijgen omdat het te smal, te laag en in minder goede onderhoudsstaat is. Dit betekent dat een nieuwe dijk om het stukje dijk wordt gelegd waarin het sluisje aanwezig is. Hierdoor kan er stilstaand water blijven staan tussen de nieuwe en oude dijk, hetgeen niet wenselijk is. Dit kan worden voorkomen door het sluisje open te zetten. Gezien de staat van het sluisje is het volgens RWS de vraag of het openzetten technisch mogelijk is, zonder te veel schade aan te richten. Waar het eigenlijk op neerkomt is dat RWS niet wil investeren in het historische sluisje. Als alternatief wordt door RWS nog wel aangegeven dat een duiker kan worden aangelegd om stilstaand water tussen beide dijken af te laten stromen. In de beleving van gemeente zouden de financiële middelen die voor de duiker nodig zijn beter kunnen worden gestoken in het openzetten van het sluisje.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

De procedure bij de Raad van State is hoofdlijnen als volgt:

- Beroepschrift indienen: Er wordt een beroepschrift bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ingediend, wat digitaal of schriftelijk kan.
- Reactie bestuursorgaan: Na ontvangst van het beroepschrift stuurt de Raad het door naar de betrokken overheid, die hierop een reactie geeft.
- Aanvullende documenten: Partijen kunnen aanvullende documenten of stukken indienen om hun zaak te onderbouwen.
- Zitting: De Afdeling bestuursrechtspraak houdt een rechtszitting waar partijen hun standpunten kunnen toelichten en vragen kunnen beantwoorden. De zittingen zijn openbaar en toegankelijk voor publiek.
- Uitspraak: Na de zitting volgt een uitspraak. De Afdeling bestuursrechtspraak streeft ernaar om binnen een bepaalde termijn (bijvoorbeeld 40 weken voor een hoger beroep) een uitspraak te doen.
- In stand laten of vernietigen: Als de uitspraak het beroep gegrond verklaart, blijft het besluit van het bestuursorgaan niet in stand. Als het beroep ongegrond wordt verklaard, blijft het besluit staan.

De Afdeling bestuursrechtspraak hanteert als norm dat zij in een beroepsprocedure binnen een jaar na ontvangst van het beroepschrift uitspraak doet. Hiervan zullen we u als raad ter zijner tijd op de hoogte stellen.

Ondanks het feit dat er door diverse partijen een beroep is ingediend, heeft RWS aangegeven verder te gaan met de voorbereidende werkzaamheden ter uitvoering van het projectbesluit. De gemeente zal de voortgang van deze werkzaamheden nauwlettend volgen, immers als er nog geen uitspraak is van de Raad van State en er wordt al begonnen met de werkzaamheden, ontstaat onherstelbare schade in de Hel- en Zuilespolder. Indien noodzakelijk zal de gemeente dan ook overgaan tot het indienen van een verzoek tot een tijdelijke voorziening, zodat deze schade kan worden voorkomen.

De verdere procedure aangaande de omgevingsvergunning is in hoofdlijnen als volgt:

Na indiening van de zienswijze en sluiting van indieningstermijn, zal het ministerie alle ingebrachte zienswijze beoordelen en al dan niet verwerken in de beoordeling van de vergunning. Vervolgens zal het definitieve vergunning worden gepubliceerd of zal de vergunningaanvraag worden afgewezen. Tegelijkertijd met de publicatie van de definitieve vergunning zal het ministerie aan de indieners van de zienswijze toelichten of en hoe hun ingebrachte punten zijn verwerkt in vergunning. Hiervan zullen we u als raad ter zijner tijd op de hoogte stellen. Wanneer de definitieve versie is gepubliceerd staat hiertegen beroep open bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Grondverwerving, Beheer en Onderhoud, Biesboschcentrum, erfgoed en zwemplas

Zoals reeds aangegeven lopen de overleggen aangaande de grondverwerving, beheer en onderhoud, de informatiehoek in het Biesboschcentrum, erfgoed en de zwemplas nog. Deze overleggen zullen zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau worden voortgezet.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

De gemeente heeft geen dekking voor haar werkzaamheden in de samenwerking met RWS ten behoeve van het realiseren van de KRW-maatregel:

- Nu RWS ervoor kiest met een projectbesluit de KRW-opgave in de Hel- en Zuilespolder te realiseren en mogelijk over zal gaan tot onteigening van de grond, kunnen alle kosten die in redelijkheid en billijkheid gemaakt zijn voor rekening van RWS worden gebracht. Hiervoor dient de gemeente naar verwachting dan wel een nadeelcompensatie starten. Verder ontvangt de gemeente een marktconforme prijs voor de grond bij onteigening.
- Het realiseren van de zoetwatergetijdenatuur in de Hel- en Zuilespolder gaat samen met het beschikbaar komen van (extra) uitvoeringsgeld voor gemeente Dordrecht vanuit het nationaal groeifonds NL2120. Dit bedrag van € 2 miljoen kan worden ingezet ten behoeve van nature-based-solutions (zoals het vergroenen van de Wantijoevers) in de rivier als getijdenpark De Staart. NL2120 combineert een nationaal kennisprogramma met het opdoen van ervaring in lopende gebiedsprojecten in verschillende landschapstypen, zoals

de deltastad. Binnen deze gebiedsprojecten leren betrokken partijen over de werking van natuurlijke oplossingen, innovatieve verdienmodellen en maatschappelijke transitieprocessen.

- Ons college zal afspraken maken met RWS over onvoorziene omstandigheden die als gevolg van het plan in de toekomst hogere kosten met zich meebrengen, zoals in het onderhoud. Uitgangspunt is dat de gemeente niet meer gaat betalen aan beheer en onderhoud dan nu het geval is.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

2024-0088082 Raadsbesluit 15-10-2024: Kennisnemen beantwoording vragen raad aangaande PFAS en uitgangspunten zienswijzeprocedure projectbesluit Hel- en Zuilespolder

2025-0016066 Raadsinformatiebrief 15-04-2025: Zienswijze tegen het ontwerp-projectbesluit Sliedrechtse Biesbosch

2025-0070053 Collegebesluit 15-07-2025: Indienen beroep bij de Raad van State tegen Projectbesluit Sliedrechtse Biesbosch

2025-0091754 Collegebesluit 09-09-2025: Indienen zienswijze bij het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur op het ontwerpbesluit omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit; Planuitwerking KRW Sliedrechtse Biesbosch

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H.W.M Post
secretaris

N. Mol
burgemeester